

Mirsad Hadžikadić:

Trenutno najaktuelnija tema je zabrinutost ljudi po pitanju nadolazećih izbora. Za otprilike dvije sedmice opštinski odbori moraju da podnesu liste sa preporukama kandidata za razne pozicije, uključujući kandidate za gradonačelnike. Oni tu listu moraju predati za dvije sedmice, tako da su ljudi jako zabrinuti i žele da razumiju gdje, kako, koja je strategija, koji je plan, gdje je novac. Mi im u suštini govorimo da trebaju prestati čekati naredbe iz centralnog upravnog odbora odnosno predsjedništva, i da trebaju sami to da urade, odnosno da koriste vlastite prosudbe i vlastitu kreativnost kako bi osmislili lokalne teme i koje kandidate pronaći. Mi smo obezbijedili proces za selekciju kandidata, odnosno obezbijedili smo ono što smo mi smatrali da je pristup izborima. Međutim, dominantni način razmišljanja u Bosni je da neko iznad treba da kaže ljudima šta da urade. Mi pokušavamo da im prenesemo poruku da je Platforma drugačija i da mi pokušavamo da im damo ovlasti da kreativno razmišljaju o lokalnim uslovima. Mi smo uspostavili načela iza kojih treba da stojimo ali oni treba da pokreću svoje radnje na osnovu tih načela. Mi ćemo obezbijediti pomoć sa analitikom, pristup stručnjacima koji mogu dati svoje mišljenje o raznim temama, obezbijedit ćemo povratne informacije, omogućit ćemo da stupe u kontakt jedni sa drugima, organizovat ćemo sastanke, ali ne možemo i ne želimo im govoriti kakav njihov program rada za izbore treba da bude i šta je to što oni žele da promovišu.

Juče smo održali jedan sastanak koji sam ja organizovao sa odborima tri sarajevske opštine. Sarajevo ima četiri takve opštine: Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad, a te opštine su odraz rasta Sarajeva od samog srca grada koje se zove Stari Grad. Moj stan se nalazi u opštini Centar, tako da smo se sastali sa njima, kao i sa odborima susjednih opština Novi Grad i Novo Sarajevo. Tema sastanka bila su pitanja koja bi mogla biti zajednička ovim opštinama po pitanju potreba kojima se moramo pozabaviti. Prije svega, riječ je bila o pitanju lošeg kvaliteta zraka, što je značajno pitanje u svim ovim opštinama. Zatim je riječ bila o nezakonitoj gradnji, tj. gradnji bez adekvatnog urbanističkog plana odnosno gradnji koja nije u skladu sa ustanovljenim prostornim planom. Ljudi ponekad na javnoj ili pak na privatnoj imovini jednostavno izgrade neku zgradu ili kuću koja nije u skladu sa urbanističkim planom i za koju nemaju urbanističku dozvolu. To je počelo još u staroj Jugoslaviji, a onda je taj trend nastavljen sve do danas. Vrlo

interesantno. Ovo su samo neki primjeri tema o kojima smo razgovarali u kontekstu stvari koje treba da se poprave. Takođe je bilo riječ o elektronskoj gradskoj administraciji odnosno sposobnosti da grad odnosno opštine pružaju javne usluge putem digitalnih sredstava kao što je web stranica ili bilo šta drugo umjesto da se ide na šaltere lično, čeka u redovima i ovisi o dobroj volji šalterskih radnika da se dobije ono što nam treba odnosno da se uradi ono što treba. To je često razlog odnosno još jedna prilika za korupciju. Dakle, razgovarali smo o tim planovima, a pored ova tri opštinska odbora bio je prisutan i regionalni odbor koji nadgleda ne samo Sarajevo nego i mnoge druge gradove u centralnoj Bosni. To je naša regija koju smo nazvali Bosna po rijeci koja protiče centrom Bosne. Mi smo naše regije nazvali prema najvećim rijekama u Bosni i Hercegovini. To je sentiment koji je prisutan svugdje - ljudi uvijek pokušavaju da se sastanu sa mnom ili nekim drugim iz predsjedništva Platforme za progres, jer smatraju da je to organ koji treba da donosi sve odluke. Mi im kažemo da nije tako i da trebaju da djeluju na lokalnom nivou. Uglavnom potičemo regionalne odbore koji nadgledaju određeni broj opština da počnu da djeluju odgovorno kad je u pitanju ta regija. Oni treba da budu glas Platforme za progres u toj regiji a ne ja ili predsjedništvo Platforme za progres. To je nešto što učimo – da moramo aktivirati srednji sloj da preuzmu odgovornost za sve što se dešava u toj regiji, uključujući pripreme za izbore. Tom sastanku je takođe prisustvovalo naše političko savjetodavno vijeće, jer njima je dodijeljen zadatak prikupljanja informacija od opštinskih odbora, generaliziranja tih informacija, a onda da to ponude kao najbolje prakse drugim opštinama, u slučajevima kad je to primjenjivo, kako bi im se pomoglo da razmišljaju o lokalnim problemima. Nakon toga smo imali sastanak samog političkog savjetodavnog vijeća, kako bismo razgovarali o sjednici koja je prethodila tom sastanku, Takođe smo prodiskutovali potrebe i mogućnosti za druga saopštenja za javnost o bilo kakvim političkim pitanjima u Bosni. Dakle nije se puno toga desilo osim ovih sastanaka, jer danas je četvrtak a ja sam stigao u utorak.

Međutim, nešto drugo se desilo. Velika vijest ovdje je Corona virus, a danas je moja kćerka stigla u desetodnevnu posjetu, jer sam ju pozvao da obavi neke operacije ovdje u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu i Tuzli. Nakon što smo ju dočekali na aerodromu, ona, moja supruga i ja smo otišli u centar grada kako bi ona ručala i pripremila svoj telefon tako da ga može koristiti za pozive u Bosni i Hercegovini. Kad smo stigli do službenika, on je kašljao. Ima jedan prijavljen slučaj

Corona virusa u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu, to je objavljeno juče. U toj situaciji smjesta se počinjete pitati da li je to Corona virus jer ta osoba se sastaje sa puno ljudi. Niko drugi nije djelovao zabrinut, ali ja sam gledao u njega i mislio: „Čekaj malo, ako ništa drugo, onda bi zbog sigurnosnih razloga trebalo tražiti da taj gospodin koristi masku ili da ne dođe na posao, ili bilo šta, jer ljudi su jako osjetljivi na ovo.“ Dakle, to je jedna stvar koja se dešava, a to je sve u kontekstu Corona virusa koji je, čini se, prisutan širom svijeta. Druga stvar je da je Turska upravo odlučila da otvori brane na granicama i pusti preko milion izbjeglica koji su smješteni u raznim dijelovima Turske, tako da oni mogu ići u Evropu, gdje zapravo i žele da idu, a prije svega u Njemačku i druge zemlje oko Njemačke. Svi ovdje očekuju da će veliki broj njih doći kroz Bosnu i Hercegovinu, jer je to najkraći put do Njemačke. Kao što sam spomenuo mnogo puta, Bosna i Hercegovina je disfunkcionalna država koja trenutno ne može zaštititi svoje granice. Na istoku je Republika Srpska kao dio Bosne i Hercegovine, a s druge strane je Srbija, i one pokušavaju da se ponašaju kao da nema granice među njima, i nije ih briga. Srbiji je drago da izbjeglice iz Srbije idu u Bosnu i Hercegovinu, to im je najlakša meta, prosto zato što mi nemamo dovoljno čuvara i članova granične patrola, a ljudi u Republici Srpskoj često ne dozvoljavaju odnosno obeshrabruju sve što liči na postojanje i prisustvo države Bosne i Hercegovine tamo, tako da jednostavno nemamo dovoljno ljudi da zaštitite granice. S druge strane, ljudi u Republici Srpskoj ih samo gurnu u Federaciju, u drugi entitet Bosne i Hercegovine. Kad stignu u Federaciju, koja ima uglavnom bošnjačko i hrvatsko stanovništvo, oni idu prema Hrvatskoj, jer je to put prema Austriji i Njemačkoj. Hrvatska policija ih zaustavi, nerijetko brutalno, i na kraju svi završe ipak u Bosni i Hercegovini, u zemlji koja je i sama od sebe nefunkcionalna, a sad se još suočava i sa ovom poplavom potencijalnih izbjeglica. Svi su zaista zabrinuti sada. Dakle, imamo nestabilnu političku situaciju, nestabilnu situaciju po pitanju izbjeglica, nestabilnu situaciju po pitanju virusa odnosno potencijalnu zdravstvenu katastrofu. Zapanjujuće je. To je kao oluja, sve se dešava odjednom, i zemlja mora da osmisli izlaz, a političari u zemlji ne pomažu ni najmanje. Danas imamo sastanak predsjedništva Platforme za progres koji je nastavak prošlosedmičnog sastanka. Svake sedmice se sastajemo između 21:00 i 23:00 i diskutujemo što je moguće više toga. Interesantna su vremena, puna iskušenja, a sve to dok se pripremamo za lokalne izbore koji će biti održani u oktobru i dok pokušavamo da

izgradimo svoju infrastrukturu u zemlji. Interesantno. Takođe pokušavamo da pronađemo finansijska sredstva za sve to. Takav je život.

Clark Curtis:

U vezi trenutne situacije sa izbjeglicama i svega ovog o čemu si govorio, htio sam da pitam da li je ovo još jedna prilika da Platforma zauzme stav o nekim od ovih pitanja, kako bi se barem proširile informacije o ovoj, ne znam je li „krizi“ prava riječ, o ovom što se dešava i o tome šta treba da se uradi kako bi se pomoglo da se situacija malo popravi?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, to i jest i nije prilika. Jest, zato što je to teška situacija i svi oni koji imaju ikakve pametne ideje o tome kako bi se trebalo pozabaviti ovom situacijom treba da ponude ta rješenja široj javnosti, a mi bismo to definitivno željeli. A zašto nije dobra prilika? Mislim da bi mnogo Bosanaca, koji su po prirodi jako cinični, i jako brzo osuđuju i kritikuju, vjerovatno rekli: „Vidi ove! Kritikuju nešto i nekog. Nude rješenja ali nisu odgovorni ni za šta, nisu na vlasti. To je samo populistički pristup, tako govoriti šta treba da se uradi, iako nisu dio rješenja i ne mogu ni biti jer nisu u vladi.“ Zbog toga mislim da bismo se izložili napadima, koji su na neki način i opravdani jer možemo nuditi pomoći koliko hoćemo, ali ljudi će to vidjeti kao političku igru bez obzira na sve, tako da moramo biti osjetljivi na prirodu ljudi, koji prije svega kritikuju a tek onda pomažu, kad su u pitanju Bosanci i Hercegovci. Te izbjeglice naravno trebaju pomoć. Mnogo njih dolazi iz teških situacija, gdje je mnogo bitaka, gdje je ratno stanje. Mnogi od njih su napustili svoje zemlje bez sposobnosti da se odbrane ili obuku, nego su jednostavno pokušali da pobjegnu i nađu bolje mjesto. Dakle, trebamo biti osjetljivi na njihove potrebe i pokušati da pomognemo, jer i Bosanci su bili izbjeglice u prošlom ratu. Ali, istovremeno su ljudi uzbunjeni, jer do sad uglavnom vidamo ljude u dvadesetima i tridesetima, i na početku su uglavnom bili iz Sirije, ali sada ih ima i iz Bangladeša, Pakistana i raznih drugih zemalja svijeta kojima ne ide baš dobro finansijski. Nisu to više u tolikoj mjeri Sirijci. A sad ne znamo ko dolazi iz Turske. Jesu li to porodice, ili mladi, jesu li pobjegli zbog teške ekonomske ili neke druge situacije? Nije sve isto, naravno. Neki bježe od rata, neki od zločina, i to su često porodice, i tako dalje. Međutim, do

sada zaista vidimo da ima mnogo mladih muškaraca koji pokušavaju da stignu do zapada, tako da se mora zaključiti da su bar neki od razloga zapravo ekonomske prirode, i onda kako da se reaguje na to? Želimo biti osjetljivi na potrebe izbjeglica, ali s druge strane ne želimo destabilizirati one zemlje koje ne mogu podnijeti taj teret, a Bosna i Hercegovina je definitivno jedna od takvih zemalja. Dakle, je li ovo prilika za nas? Jeste da ponudimo rješenja, ali i nije jer će ljudi pogrešno protumačiti naše postupke kao populističke po prirodi, i oni to vjerovano ne bi uzeli olako kad su u pitanju izbori. Dakle, u ovom trenutku smo odlučili da nikog ne kritikujemo, jer je lako kritikovati ako niste na vlasti da biste uradili išta drugo. Ako i odlučimo da iznesemo neke prijedloge, to bi bilo bez ikakve kritike, gdje bismo zapravo samo ponudili ideje, u slučaju da ih neko nađe korisnima. Ali, situacija je teška.

Clark Curtis:

Dotakao si se malo ovog priliva izbjeglica kratkoročno i dugoročno. Šta to znači za Bosnu i Hercegovinu, kad se sve ovo dešava odjednom? Koje su posljedice svega toga?

Mirsad Hadžikadić:

Posljedice toga što se sve ove stvari dešavaju odjednom?

Clark Curtis:

Pa, samo dolazak izbjeglica, ali da, i to što se sve ove stvari dešavaju odjednom. Zvuči kao da se mnogo toga dešava.

Mirsad Hadžikadić:

To je tačno. Ministar sigurnosti je u vijestima već neko vrijeme, a posljednja tri dana konstantno, i znam da se održava vanredna hitna sjednica Vijeća ministara na kojoj će se diskutovati o pitanjima izbjeglica, i gdje će upravo taj ministar podnijeti izvještaj po pitanju toga kako se pripremiti i šta uraditi kad taj novi talas izbjeglica stigne na bosanskohercegovačke granice. Nisam siguran da tu ima puno mudrosti. Znam da su se u nekom trenutku u suštini oslonuli na srbijansku policiju, da će ona odbraniti srbijanske granice pa time neće dozvoliti da oni dođu u

Bosnu kroz Srbiju. Ali, ne može se oslanjati na druge da urade vaš posao. Mi moramo biti spremni kao država. Mislim da će mnogo izbjeglica stići u Bosnu i zaglaviti tu. I ono što se obično desi jeste da vodstvo zemlje najčešće samo traži novac od Evropske unije za nekakav privremeni smještaj za te izbjeglice, ali to nikad nije dugoročno rješenje. Tako da sam zaista zabrinut, jer uglavnom nemamo političare kojima je stalo do države. Država je disfunkcionalna, ne može zaštititi svoje granice, izbjeglice dolaze, njen zdravstveni sistem je pod pritiskom i sa nezadovoljavajućim uslugama, bez dovoljno novca a sa zdravstvenom krizom koja ide prema nama. Građani su mnogo zabrinutiji nego političari koji nastavljaju svoje bizarno ponašanje u Parlamentu, u Predsjedničkom vijeću, prepirući se oko svega i svačega. Trenutno formiraju vlade na raznim nivoima, u Federaciji, na državnom nivou, u Kantonu Sarajevo, i znaš šta, zbog onog koncepta konstitutivnih naroda, gdje morate imati jednako predstavljanje svakog plemena, kako ih ja zovem, ljudi moraju imati određeni broj bošnjačkih, hrvatskih, srpskih predstavnika u Parlamentu, i tako se bizarne stvari dešavaju. Na primjer, danas je u vijestima bila situacija gdje su, da bi se ispunio taj zahtjev u Federaciji, većem entitetu, neki političari koji su Bošnjaci morali da se izjasne kao Srbi ili Hrvati, ili pak obrnuto, samo kako bi bili u stanju da formiraju vladu. Juče je spomenut slučaj osobe koja je dva puta mijenjala nacionalnost za petnaest minuta, prvo tvrdeći da je Srbin, a zatim da je Hrvat. I znaš, to je ta smiješna stvar: cijeli Ustav je zasnovan na tom bezbožnom konceptu konstitutivnih naroda, umjesto da bude zasnovan na građanima, i tako on sve tjera da to navode svugdje, u svakom dokumentu, u svakoj politici. I onda iznenada, kad to sve imate, ljudi igraju igre s tim, jer, kako dokazujete da ste jedno ili drugo? Pa, jednostavno tako što se izjasnite tako. Pa, mislim, to je najveći vic od svih. Jednom kad date prava određenim ljudima da blokiraju sve i svakoga, a onda ljudi mogu da se izjašnjavaju kao jedno, drugo ili treće pleme ili etnička grupa. Presmiješno je! Zaista je presmiješno! Znaš šta, još nešto je nedavno otkriveno, neki snimak. Neko je tajno snimio razgovor zvaničnika najvećih stranaka, koji su održali svoje vlastite izbore za vodstvo Kantona Sarajevo, i bilo je očito da neki političari kupuju glasove protiv svojih vlastitih članova odnosno svoje vlastite stranke, i kad je sve izašlo u javnost došlo je do ogromnog skandala. Onda je vođa te stranke prvo izjavio da postoje veći problemi od toga i da se treba smiriti i prepustiti sudovima da urade što treba da urade, kad istražitelji obave svoj posao, zaboravivši spomenuti da su sudije

njihove i da su istražitelji njihovi. I onda kad je glavni počinitelj morao dati ostavku na sve pozicije u stranci, on nije dao ostavku kao član parlamenta, ali je dao ostavku na pozicije u stranci, čak i to je šokiralo zemlju, jer ljudi to nikad ne rade, oni samo ignorišu te stvari. Sad je barem neko imao dovoljno pristojnosti da da ostavku. Znaš šta se onda desilo? Ista osoba, vođa te stranke, izjavio je da je osoba koja je objavila snimak u javnosti osramotila tu stranku. Mislim, dajte molim vas, taj čovjek je sad krivac, jer je osramotio stranku! A zaboravio je da je to ponašanje koje ne smije biti tolerisano nigdje, ni u njegovoj stranci ni bilo gdje. Dakle, ovo je zemlja bizarnih stvari, i sve je bizarnije i apsurdnije svaki dan. Treba promijeniti naziv zemlje u Apсурdistan (*prim. prev. Bizarreland*).

Clark Curtis:

U uvodnom dijelu si govorio o tome da je još samo par sedmica do roka za predaju preliminarnih lista potencijalnih kandidata za gradonačelnike, gradska vijeća i tako te stvari. Ima li zabrinutosti zbog toga što su ostale još samo dvije sedmice, jer kao što si rekao, neki još čekaju upute a treba da se malo potrude da sastave tu listu?

Mirsad Hadžikadić:

Ima mnogo zabrinutosti, i siguran sam da će neki reći da to ne mogu uraditi za dvije sedmice i da im treba još dvije sedmice, što će izazvati probleme na drugom kraju procesa, jer sve je tempirano. Ali, mi im govorimo da trebaju to da urade u tom roku, a ako nemaju nikog - onda nemaju nikog. I znaš, to jednostavno znači da se nisu organizovali na vrijeme. Dobili su opomenu na vrijeme, ali su čekali nešto, i sad iznenada žele da pomjeraju rokove sistema. Ne. Ako nemaju kandidate, onda nemaju kandidate, u redu je. Ne moraju svi da imaju kandidate. Bit će teško, ali ovo je dio procesa učenja.